

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOY OBYEKTLARDA QURILISH XIZMATLARINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Xolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sheroy Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Firuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
<i>Amirov Zubaydulla Toir o'g'li</i>	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
<i>Isakjanova Saboxat Muhamedovna</i>	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
<i>Xakimov Uchkun Xamitovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
<i>Mardanov Ra'no Isakovna</i>	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
<i>Yakubov Temur G'anibekovich</i>	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
<i>Ziyodullayev Qahramon</i>	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
<i>Toshev Akmal Salimovich</i>	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
<i>Madaminov Bekzod Allayarovich</i>	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 - 2026-YILLAR TAHLILI)	266
<i>Djumanova Rano Fayzullayevna</i>	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
<i>Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich</i>	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
<i>Vafiyev Raxim Xalimjonovich</i>	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
<i>Nigora Nurmatova</i>	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
<i>Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
<i>Allabergenova Nilufar Shermetovna</i>	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
<i>Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich</i>	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
<i>Jabbarova Charos Aminovna</i>	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURSLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
<i>Alikulov Samar Abdirashidovich</i>	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
<i>Turdibekov Xasan Ibragimovich</i>	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
<i>Камолова Феруза Кахрамоновна</i>	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
<i>Oiloyorova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna</i>	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
<i>Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich</i>	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJRIBASI	343
<i>Iminova Nargizaxon Akramovna</i>	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
<i>Xalikulova Shirin Utkir qizi</i>	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna</i>	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
<i>Alimova Dildora Damirovna</i>	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
<i>Eshtemirova Anora Norboy qizi</i>	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
<i>Sadikova Shohida Obidqul qizi</i>	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich</i>	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
<i>Nasirova Kamola Alimovna</i>	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna</i>	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
<i>Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
<i>Uralov Shavkat Maxramovich</i>	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
<i>Yusubov Muzaffar Alimbayevich</i>	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASIGA TA'SIRI	414
<i>Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich</i>	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
<i>Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li</i>	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
<i>Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich</i>	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIYAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSIYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidiyevna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQRISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdukarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH	522
Turopova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQRARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURSLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (АВС) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (ТС) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR	637
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHLTLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI.....	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURSLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHLTLARI	699
Narzulloyev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOBI VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QURILISH SANOATINING IQTISODIY HOLATI.....	754
Axmedova Sanobar Ikrom qizi, Davlatov Ahmadjon Anvarbek o'g'li	
DAVLAT XUSUSIY SHERIKCHILIK LOYIHALARIDA VUJUDGA KELADIGAN RISKLARGA QARSHI UZOQ MUDDATLI IQTISODIY STRATEGIYALAR	760
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
MODERN MODELS OF SALES LOGISTICS IN THE SERVICE SECTOR: MARKETING ASPECT AND AREAS FOR IMPROVEMENT	764
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
РОЛЬ ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	769
Ахмедова Азиза Тохировна, Зайналов Ж.Р.	
ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА КАК ОСНОВА ФИНАНСОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ.....	774
Айматова Фарида Хуразовна	
XORIJIY MOLIYAVIY RESURLAR VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI TA'MINLASHDAGI O'RNINI	778
Xomidova Kamola G'olib qizi	
SUG'URTA TASHKIOTLARIDA TO'LOV QOBILiyATINI OSHIRISHGA QARATILGAN ICHKI BOSHQARUV INSTRUMENTLARINI TAKOMILLASHTIRISH	783
Xattabov Murodulla Batirovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	788
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH KORXONALARIDA KORPORATIV-IJTIMOiy MAS'ULiyAT HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	795
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЯ ВАЛОВОГО ВНУТРЕННЕГО ПРОДУКТА УЗБЕКИСТАНА ЗА ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ.....	803
Ишонкулова Феруза Асатовна	
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	808
Sadinov Aziz Ziyadullayevich	
BOJXONA BOSHQARUVIDA RAQAMLASHTIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	814
Radjapova Latofat Sardorovna	
MILLIY IQTISODIYOTDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARI	821
Abdullayeva Madina Kamilovna	
UY-JOY QURILISHI SOHASIGA ESKROU MEXANIZMINI JORIY ETISH ORQALI ULUSHDORLAR MABLAG'LARINI HIMOYA QILISH ISTIQBOLLARI	827
Nigmatov Akbarjon Anvarovich	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH	831
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
DON VA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING YEVROPA TAJRIBASI	837
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
RAQAMLI SUG'URTA (INSURTECH) EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	842
Nozimov Eldor Anvarovich	
MAHALLIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ASOSIDA IMPORT O'RNINI BOSUVCHI MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQRISH STRATEGIYASI	847
Sobitova Ra'no Solidjonovna	

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBALARI.....	850
Raxmonov Aziz Iskandarovich	
COST ANALYSIS IN FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING PLANTS.....	855
Rahmatullayev Mirjalol Khatam ogli	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH TIJORAT SIRINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	861
Butayev Dilshod Eshbekovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ОБЛАЧНЫЕ БУХГАЛТЕРСКИЕ СИСТЕМЫ: НАДЁЖНОСТЬ ОТЧЁТНОСТИ И КИБЕРБЕЗОПАСНОСТЬ.....	867
Бозорова Озода Рахимовна	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANKLARNING CHAKANA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI.....	872
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
XALQARO STANDARTLARNI AMALGA OSHIRISH JARAYONIDA AUDITORLAR VA KORXONALAR UCHUN AMALIY TAVSIYALAR.....	877
Ibragimov Azizbek Keldibek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	882
Akbarov Husniddinjon Mo'ysin o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY NATIJALAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH.....	888
Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI.....	894
Usmonov Shavkatjon Shukurovich	
АДАПТАЦИЯ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ В НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	901
Абилов Эльман Худаверди оглы	
QURILISH SOHASIDA KORPORATIV IJTIMOIV MAS'ULIYAT: XALQARO TAJRIBA VA QIYOSIY TAHLIL.....	906
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
TADBIRKORNING KREDIT, FOIZ, SOLIQ TO'LOVLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI XUSUSIDA.....	914
Hakimov Odil Arziqulovich	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDI IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA KIRITILGAN INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISHNING XUSUSIYATLARI.....	918
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
KORXONALARDA MOLIYAVIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	925
Xalilova Aziza Rustamovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI.....	930
Uzakova Umida Ruziyevna	
INVESTITSIYA JALB QILISHNING HUDUDIY MEKANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY MAZMUNI.....	936
Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
HUDUDLARNING TURISTIK SALOHİYATINI OSHIRISHDA TURISTIK ZONALARNING AHAMIYATI.....	940
Umarova Mahliyo Yaxshiboy qizi	
HUDUD OZIY-OVQAT MAHSULOTLARI SANOATI ISHLAB CHIQARISH KO'RSATKICHLARI SAMARADORLIGINING EKONOMETRIK VA STATISTIK TAHLILI.....	945
Xursanov Sherzod Ulaboyevich	
YUK TASHUVLARIDA LOGISTIK PROVAYDERLAR FAOLIYATINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	951
Mannapova Feruza Faxriddin qizi	

MAMLAKAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	956
<i>Mirzaraximova Aziza Azimdjano</i>	
IQTISODIYOTDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI RAQOBATCHILIK MUHITINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	963
<i>Maxmudova Ferangis Raxmatillayevna</i>	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT TARAQQIYOTINING HOLATI VA USTUVOR MAQSADLI KO'RSATKICHLARI	968
<i>Saidova Madinaxon Hoshimjon qizi</i>	
FERMER XO'JALIKLARINING O'ZBEKISTON AGRAR SEKTORIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	973
<i>Islamova Dilnoza Isamidinovna</i>	
ZIYORAT TURIZMINING MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	978
<i>Uzaqov Jamshid Norboyevich</i>	
TIJORAT BANKLARINING EMISSION OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	983
<i>Shaymanov Mexridin Ibragimovich</i>	
ISLOM MOLIYASIDA MAJBURIYAT VA OMONAT MEXANIZMLARI: RAHN, VADIYA VA HAVALA.....	987
<i>Sadikova Ra'no Abdullaevna</i>	
FIRIBGARLIK BILAN BOG'LIQ AUDITORLIK TEKSHIRUVI RISKLARINI KAMAYTIRISH MASALALARI	991
<i>Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ И ОЦЕНКА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ UZAUTO MOTORS.....	996
<i>Шарипов К.А., Зайнутдинова У.Дж.</i>	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA BANDLIK BILAN TA'MINLASHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR VA MUAMMOLAR TADQIQI.....	1005
<i>Mirzayev Qulmamat Djonuzokovich, Saparov Murod Irgashovich</i>	
YO'LOVCHI TASHISH XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1010
<i>Alisher Kurambayev</i>	
SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA TAKAFUL SUG'URTASINING O'RNI VA IMKONIYATLARI.....	1014
<i>Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION FAOLIYATNI AMALGA OSHIRISHNING JORIY HOLATI TAHLILI.....	1020
<i>Valikulov Sherzod Zaynitdinovich</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MARKETPLEYSLARNI SHAKLLANTIRISH: INVESTITSIYALAR, XARAJATLAR VA FOYDA.....	1029
<i>Axmedova Dilshoda Xayrulla qizi</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MARKETING SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	1033
<i>Maxmudov Tohirjon Olimjonovich, Muminova Shahlo Madaminjon qizi</i>	
OLIY TA'LIMDA GENDER TENGLIKNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	1039
<i>Xaydarova Sayyora</i>	
ANALYZING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF SOUTH KOREA IN GLOBAL MICE TOURISM: HISTORICAL AND CULTURAL DIMENSIONS.....	1043
<i>Ortikova Sabohat, Gulomova Mukhlisa, Ochilova Hilola Farmonovna</i>	
MEHMONXONA BIZNESIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	1050
<i>Usmanova Gulida Valiyevna</i>	
ETHICAL ASPECTS OF ECOTOURISM: BALANCING SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND MORAL RESPONSIBILITY.....	1055
<i>Gulbakhor Sattarovna Abdullakhanova</i>	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA INVESTITSIYA FAOLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	1062
<i>Sobirov Abdurasul Abdugafarovich</i>	

KADRLAR BOSHQARUVIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	1068
Urazov Sadulla Shodiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY JINOYATLARNING OLDINI OLISHDA KOMPLAENS-NAZORATNING ROLI.....	1074
Zokirov Ismoiljon Ibroximovich	
AGROSERVIS SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH YO'LLARI	1078
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Feruz Nematullayevich Abilov	
KO'MIR UCHUVCHI KULI ASOSIDAGI FLY ASH BETON VA GEOPOLIMER MATERIALLARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN IQTISODIY VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH.....	1083
Muradov Botir Hayat	
КРЕАТИВНАЯ ЭКОНОМИКА В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	1091
Рахимова Манзура Хамид кизи	
DUE DILIGENCE IN AUDITING AS A FACTOR ECONOMIC EFFICIENCY IN THE AGRICULTURAL SECTOR.....	1098
Sidikov Dilmurod	
MAJBURIYATLAR HISOBINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	1102
Ergasheva Vasila Abdumajitovna	
ИННОВАЦИОННЫЕ МАРКЕТИНГОВЫЕ СТРАТЕГИИ И ПРОЦЕССЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ	1106
Рахимова Тамила Баходур кизи	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARI MOLIYAVIY NATIJADORLIGINI TA'MINLASH YO'LLARI.....	1113
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI DAVLAT TOMONIDAN MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH BORASIDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBA VA UN DAN O'ZBEKISTONDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	1120
Djurayeva Lola Abdugabbarovna	
HUDUDLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHDA DAVLAT BUDJETIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1125
Egamnazarova Gulnoza Xolmurod qizi	
O'ZBEKISTON ISLOHOTLARI ISTIQBOLIDA BARQAROR RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI HAMDA ESG INDIKATORLARINI JORIY ETISH	1129
Mirzaaxmedova Nodira Asqarali qizi, Tursunxodjayeva Shirin Zafar qizi	
O'ZBEKISTONDA KREDIT VA MOLIYAVIY TIZIMNI MODERNIZATSIYALASH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	1135
Omonturdiyev Ortiq Eshboyevich	
O'ZBEKISTON FRANCHAYZING BREN DLARINING XALQARO BOZORLARDA IMIJINI MUSTAHKAMLASHDA ZAMONAVIY BRENDBUKLAR YARATISHNING NAZARIY ASOSLARI VA AMALIY YECHIMLARI	1140
Xodjayev Anvar Rasulovich	
MINTAQANING INVESTITSIYA OQIMLARI VA TASHQI IQTISODIY ALOQALARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK TAHLILI	1147
G'oyibnazarov Muxammad Xamidbekovich	
O'ZBEKISTON AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH STRATEGIYALARI VA IMKONIYATLARI	1152
No'monov Otabek O'rmonjon o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSION FAOLIYATI VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	1157
Xakimov Akbar Anvarovich	

TIJORAT BANKLARI XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA UNING BANK FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	1162
Atamuradov Bozorboy Berdimuratovich	
O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	1168
Sayitbayev Shermirza Datkamirzaevich	
ЭКОНОМЕТРИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ БЮДЖЕТОВ ФТИЗИАТРИЧЕСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ ПРИ ПЕРЕХОДЕ К ОПЛАТЕ ПО КЛИНИКО-ЗАТРАТНЫМ ГРУППАМ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	1173
Эрматов Зоҳид Шавкатович	
SUSTAINABLE TOURISM IN KARAKALPAKSTAN: LINKING CULTURE, COMMUNITIES, AND ECOLOGY.....	1179
Indira Ermekebaeva	
TARIFLASH VA REZERVLASHNING ILMIY-AMALIY MODEL (O'ZBEKISTON SHAROITIGA MOSLASHTIRILGAN).....	1184
Maxmudov Komoliddin Rozmetovich	
XORIY TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	1188
Akmalova Ziyoda Doniyorovna	
ECONOMIC EFFECTS OF GASTRONOMIC TOURISM: AN ANALYSIS OF TOURISTS' FOOD EXPENDITURE PATTERNS.....	1193
Iroda Abdieva G'ayrat kizi	
WAYS OF IMPROVING AGRITOURISM IN UZBEKISTAN	1198
Ruxangiz Mirfayzovna Mavlonova, Istamkhuja Olimovich Davronov	
TA'LIM TIZIMIDA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHNING DOLZARB MASALALARI.....	1203
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ISH BILAN BANDLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASI.....	1208
Bobojonov To'liqinbek Maxmud o'g'li	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRISH: MAVJUD MUAMMO VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR.....	1213
Zokirov Fayzullo Maxamatovich	
ЦИФРОВОЙ МАРКЕТИНГ КАК ИНСТРУМЕНТ ПРОДВИЖЕНИЯ БРЕНДА НОВОГО УЗБЕКИСТАНА НА МЕЖДУНАРОДНОМ ТУРИСТИЧЕСКОМ РЫНКЕ.....	1219
Суюнова Камилла Бахромовна, Файзуллаев Аслиддин Сафар угли	
ТЕОРИЯ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО ВЫБОРА: ОБЗОР КЛАССИЧЕСКИХ ПАРАДИГМ, МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ ПОДХОДОВ И СОВРЕМЕННЫХ ВЫЗОВОВ	1223
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К МОНЕТАРНОЙ ПОЛИТИКЕ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ИНФЛЯЦИЮ И ЗАНЯТОСТЬ	1227
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Асадова Шоҳида Азаматовна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TAKOFUL SUG'URTA FONDLARINI SHAKLLANTIRISH.....	1232
Alimov Sherzod Choriyevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI KREDITLASH MEXANIZMLARINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	1238
Bo'taev O'tkir Eshboevich	
PUL MABLAG'LARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI.....	1242
Xalikov Baxrom Shomurovich	
O'ZBEKISTON SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA ENERGIYA TA'SIRINI QISQA VA UZOQ MUDDATLI BAHOLASH SAMARASI	1247
Jabbarov Nurbek Atanazarovich	
IQTISODIYOTDA ENERGIYA TIZIMINING TUTGAN O'RNINI MODELLASHTIRISHDA ARDL MODELINING NAZARIY AHAMIYATI	1252
Kuralbayev Jo'rabek Oybekovich	

DAVLAT TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	1256
Salamov Islom Tashkazzakovich	
МЕХАНИЗМ ОПТИМИЗАЦИИ СТРУКТУРЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА.....	1263
Касимова Наргиза Сабитджановна	
SIRKULAR BIZNES-MODELLARNI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI EVOLYUTSIYASI.....	1268
Isamuxamedov Boxodir Baxramovich	
HUDUDIY MARKETING KONSEPSIYASI ASOSIDA NAVOIY VILOYATINING EKOTURISTIK RESURLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	1274
Shodiyev Sanjar Ruzukulovich, Abdurahmonova Shahlo Serali qizi	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	1281
Sabirov Xamid Qo'ziboyevich	
HUDUDLARNI BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANTIRISHNI TA'MINLASHDA QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQRISH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	1285
N.Bekmurodov	
KORXONALAR INVESTITSION VA INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	1291
Gafurova Umida Fatixovna	
SOLIQ TIZIMIDA SOLIQ RISKINI BAHOLASH USLUBIYOTI	1296
Fayziyev Orifjon Olimovich	
РОЛЬ ОБРАЗОВАНИЯ И ЦИФРОВЫХ НАВЫКОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА.....	1302
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INVESTITSIYA SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI: O'ZBEKISTON VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR QIYOSIY TAHLILI.....	1310
Mangliyev Bezzod To'raboy o'g'li	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINING TRANSFORMATSIYASI	1315
Ruziyev Baxtiyor Salimboyevich	
MEHNAT MUNOSATLARINI TARTIBGA SOLISHDA RAQAMLI PLATFORMALARINING O'RNI	1321
I.A.Bakiyeva, S.A.Bozorova	
O'ZBEKISTONDA TURISTIK-REKREATSION INFRATUZILMANING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	1327
Usmanova Zumrad Islamovna	
"YASHIL" XIZMAT KO'RSATISH MODELINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISH: SOLIQ SIYOSATI VA DAVLAT BOSHQARUVI JIHATIDAN TAHLIL.....	1333
Haqnazarova Yulduz Juraqulovna	
ТРАНСПОРТНАЯ ДОСТУПНОСТЬ В КАРАКАЛПАКСТАНЕ: ПРОСТРАНСТВЕННЫЙ АНАЛИЗ И СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА РАЙОНОВ	1339
Keunimjaev Muxamedali Kuanyshbaevich	
TRANSPORT INFRATUZILMASI RIVOJLANISHINING HUDUDLARARO IQTISODIY TENGSIZLIKNI KAMAYTIRISHDAGI ROLI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR	1344
Narziyev Umidjon Baxrillayevich	
XUFYONA IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING ILMIY TADQIQOTLARDAGI TALQININING ILMIY TAHLILI.....	1350
Ro'ziqulov Shunqor Tohir o'g'li	
BANKLARNING QO'SHILISH VA QO'SHIB OLIH OPERATSIYALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	1356
Azlarova Aziza Axrarovna, Sattorova Nasiba G'anijon qizi	
RAQAMLASHTIRISH ORQALI BARQAROR IQTISODIY O'SISH VA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH ISTIQBOLLARI	1361
Umurzak Ablakulovich Radjabov	

ISHLAB CHIQRADIGAN SANOATNING IQTISODIYOTDAGI TUTGAN O'RNI, AHAMIYATI VA UNING TASNIFLANISHI	1366
Mallaboyev Anvarjon Sotvoldiyevich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA SUVDAN FOYDALANISH VA SUV ISTE'MOLI TARTIBINI AMALGA OSHIRISH.....	1374
Matkarimov Mansur Maksudovich	
DEVELOPMENT OF HERITAGE-BASED EXCURSION ACTIVITIES IN THE BUKHARA REGION	1379
Murodjonov Bahrombek Gulomaliyevich, Istamkhuja Olimovich Davronov, Radjabov Odil Olimovich	
TRANSPORT TURLARI FAOLIYATINI BIRLASHTIRISH ORQALI XIZMAT KO'RSATISH SIFATINI OSHIRISH.....	1385
Giyosidinov Boburbek Baxtiyor o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTI RIVOJLANISHIGA HISSA QO'SHGAN OLIMLARNING ILMIY QARASHLARI VA ULARNING ZAMONAVIY XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI.....	1388
Usmonov Shermuhammad Xaydar o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN YER SOLIG'I MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	1391
Ramazonov Shamil Ulug'bek o'g'li	
IJTIMOYIY TADBIRKORLIK TUSHUNCHASI, MOHIYATI VA AHAMIYATI	1396
Muxsiddinov Mansurjon Maxmudjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGIGA MO'ljALLANGAN YERLARNI BOSHQA YER TOIFALARIGA O'TKAZISHNING MIQDORIY VA SIFAT O'ZGARISHLARI.....	1400
Safayev Sanjarbek Zafarbek o'g'li	
МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ЛИКВИДНОСТЬЮ И ДЕНЕЖНОЙ МАССОЙ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА	1405
Холмуродов Жавохир Бахтияр ўғли	
NOGIRONLIGI BO'LGAN SHAXSLAR MEHNAT BOZORINING O'ZIGA XOS SEGMENTI SIFATIDA	1410
Sevunov Turg'unbek Radjabovich	
SURXONDARYO VILOYATIDAGI "ZARCHOB" GESNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	1414
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna, Ollanazarov Boburjon Alisher o'g'li	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СЕРВИСНОГО СЕКТОРА УЗБЕКИСТАНА.....	1418
С.А. Исхакова	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA MA'SULIYATLI ISTE'MOLNING EKONOMETRIK TAHLILI.....	1424
Rashitova Nilufar Xatambayevna	
TO'QIMACHILIK KORXONALARINING EKSPORT VA ICHKI B2B BOZORIDAGI O'RNI.....	1433
Sapayeva Nilufar Qadamboyevna	
AGROSANOAT KLASTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA BOSHQARISH MODELLARI	1441
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
MINTAQADA ENERGIYA TA'MINOTI TIZIMLARINI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY MODELLARI	1449
Masharipov Aziz Axmadjanovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY FAOLIYATINI OPTIMALLASHTIRISH ASOSIDA INVESTITSIYA SALOHİYATINI OSHIRISH	1458
Tillayeva Barno Ramizitdinovna	
TO'G'RI SOLIQLARNING XORIY TAJRIBASINI QIYOSIY TAHLILI.....	1463
Ergashov Jamshid Ashurovich	
DAVLAT BUDJETIDAN "YASHIL MAKON" UMUMMILLIY LOYIHASINI AMALGA OSHIRISH UCHUN AJRATILADIGAN MABLAG'LARDAN SAMARALI FOYDALANISH MASALALARI	1471
Umarov Umid Panjiyevich	
XIZMATLAR SOHASIDA INVESTITSION RESURLARNI INNOVATSIYALARGA YO'NALTIRISH MEKANIZMLARI	1476
Ashurova Maftuna Ortiq qizi	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARI LIKVIDLIGINI TA'MINLASHNING DOLZARB MASALALARI.....	1483
Uluxo'jayeva Umida Abdullayevna	

OLIY TA'LIM MUASSASALARI REYTING TIZIMI: XALQARO TAJRIBA VA MILLIY BOSHQARUV
AMALIYOTI 1488
Xudoyqulov Husen Ahadovich

OLIV TA'LIM MUASSASALARI REYTING TIZIMI: XALQARO TAJRIBA VA MILLIY BOSHQARUV AMALIYOTI

Xudoyqulov Husen Ahadovich

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

E-mail: h.khudoykulov@gmail.com

ORCID: 0009-0006-1657-8431

Annotatsiya. Mazkur maqolada globallashtirish va raqamli iqtisodiyot sharoitida oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirishda xalqaro (QS, THE) hamda milliy reyting tizimlarining institutsional ahamiyati tadqiq etilgan. Muallif tomonidan qiyosiy tahlil, klasterlash va ierarxik modellashtirish usullari asosida xalqaro indikatorlar bilan milliy boshqaruv mexanizmlari o'rtasidagi nomutanosibliklar aniqlangan. Tadqiqot natijasida oliy ta'lim samaradorligini baholashning "Kirish–Jarayon–Chiqish–Ta'sir" (Input–Process–Output–Impact) tamoyiliga asoslangan integratsiyalashgan strukturaviy modeli ishlab chiqilgan. Shuningdek, maqolada byurokratik nazorat modelidan natijadorlikka yo'naltirilgan avtonom boshqaruv modeliga o'tish, akademik erkinlikni ta'minlash hamda tabaqalashtirilgan reyting yondashuvini joriy etish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ilgari surilgan. Tadqiqot doirasida O'zbekiston oliy ta'lim tizimini transformatsiya qilishning strategik yo'nalishlari ham asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, xalqaro reytinglar, institutsional boshqaruv, raqobatbardoshlik, QS/THE, klaster tahlili, akademik erkinlik, KPI, ta'lim sifati, universitet strategiyasi.

Abstract. This article examines the institutional significance of international (QS, THE) and national ranking systems in enhancing the competitiveness of higher education institutions in the context of globalization and the digital economy. Using methods of comparative analysis, clustering, and hierarchical modeling, the study identifies discrepancies between international indicators and national governance mechanisms. As a result of the research, an integrated structural model for evaluating the effectiveness of higher education based on the "Input–Process–Output–Impact" principle has been developed. The paper also proposes scientifically grounded recommendations for transitioning from a bureaucratic control model to a result-oriented autonomous governance model, ensuring academic freedom, and implementing a differentiated ranking approach. Furthermore, strategic directions for the transformation of the higher education system of Uzbekistan are proposed.

Key words: higher education, university rankings, institutional governance, competitiveness, QS/THE, cluster analysis, academic freedom, KPI, education quality, university strategy.

Аннотация. В данной статье исследуется институциональное значение международных (QS, THE) и национальных рейтинговых систем в повышении конкурентоспособности высших учебных заведений в условиях глобализации и цифровой экономики. На основе методов сравнительного анализа, кластеризации и иерархического моделирования выявлены диспропорции между международными индикаторами и национальными механизмами управления. В результате исследования разработана интегрированная структурная модель оценки эффективности высшего образования, основанная на принципе «Вход–Процесс–Выход–Воздействие» (Input–Process–Output–Impact). В статье также представлены научно обоснованные предложения по переходу от модели бюрократического контроля к модели автономного управления, ориентированного на результат, обеспечению академической свободы и внедрению дифференцированного рейтингового подхода. Кроме того, предложены стратегические направления трансформации системы высшего образования Республики Узбекистан.

Ключевые слова: высшее образование, международные рейтинги, институциональное управление, конкурентоспособность, QS/THE, кластерный анализ, академическая свобода, KPI, качество образования, стратегия университета.

KIRISH

XXI asrning uchinchi o'n yilligida jahon iqtisodiyotining bilimga asoslangan rivojlanish paradigmasiga o'tishi inson kapitalini rivojlantirish masalasini davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylantirdi. Ushbu jarayonda oliy ta'lim muassasalari (OTM) nafaqat malakali kadrlar tayyorlovchi maskan, balki innovatsiyalar generatori hamda barqaror iqtisodiy o'sishning muhim drayveri sifatida namoyon bo'lmoqda. Globallashuv jarayonlari oliy ta'lim tizimida raqobat muhitining kuchayishiga olib keldi, bu esa universitetlar faoliyati samaradorligini baholashning universal mezonlariga bo'lgan ehtiyojni yanada oshirdi. Hozirgi kunda xalqaro reyting tizimlari (QS World University Rankings, Times Higher Education, ARWU va boshqalar) universitetlarning global miqyosdagi obro'si va raqobatbardoshligini belgilovchi muhim indikatorlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda [4].

O'zbekiston Respublikasida oliy ta'lim tizimini 2030–yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida belgilangan strategik maqsadlar, xususan, respublika oliy ta'lim muassasalarining xalqaro e'tirof etilgan reytinglarning birinchi 1000 taligiga kirishini ta'minlash vazifasi milliy boshqaruv amaliyotini takomillashtirishni taqozo etadi. Shu bilan birga, xalqaro tajriba va milliy boshqaruv amaliyoti o'rtasidagi ayrim institutsional tafovutlar reyting indikatorlarini milliy boshqaruv tizimiga samarali integratsiya qilish jarayonida muayyan metodologik va tashkiliy masalalarni yuzaga keltirmoqda. Ilmiy adabiyotlarda ta'kidlanishicha, reyting tizimlaridan samarali foydalanish universitetlar faoliyatini strategik rivojlantirish, ta'lim sifati va ilmiy tadqiqotlar natijadorligini oshirishga xizmat qilishi mumkin [2].

Mazkur tadqiqotning maqsadi oliy ta'lim muassasalari faoliyatini baholashda xalqaro reyting metodologiyalari hamda milliy boshqaruv amaliyoti o'rtasidagi korrelyatsion bog'liqlikni aniqlash, mavjud institutsional bo'shliqlarni tahlil qilish va OTMlarning strategik rivojlanishini ta'minlovchi samarali boshqaruv modelini ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, unda reyting tizimlari shunchaki statistik ko'rsatkichlar majmui sifatida emas, balki institutsional iqtisodiyot nazariyasi nuqtayi nazaridan boshqaruv qarorlarini qabul qilishning muhim analitik vositasi sifatida ko'rib chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oliy ta'lim muassasalarining xalqaro reyting tizimlaridagi o'rni va ularning boshqaruv samaradorligiga ta'siri masalasi so'nggi yillarda ilmiy adabiyotlarda keng o'rganilmoqda. Xususan, A. Rauhvargers (2013) universitet reytinglari global oliy ta'lim tizimida muhim axborot va baholash instrumenti sifatida shakllanganini ta'kidlab, ularning universitet strategiyasi va akademik boshqaruviga sezilarli ta'sir ko'rsatishini qayd etadi. J. Salmi (2009) esa "World-Class University" konsepsiyasini ishlab chiqib, yetakchi universitetlarning muvaffaqiyati institutsional avtonomiya, barqaror moliyalashtirish va kuchli ilmiy salohiyat bilan bog'liqligini asoslab beradi.

Shuningdek, E. Hazelkorn (2015) universitet reytinglari global raqobat muhitida oliy ta'lim siyosatini shakllantiruvchi muhim omilga aylanganini ta'kidlaydi.

S. Marginson (2014) reyting tizimlarining ijtimoiy fanlar rivojiga ta'sirini tahlil qilib, ularning ilmiy faoliyatni xalqaro standartlarga moslashtirishdagi rolini ko'rsatadi. Shu bilan birga, Van Raan (2005) universitetlarni reytinglash metodologiyasida ayrim konseptual va metodologik muammolar mavjudligini qayd etadi.

Milliy ilmiy adabiyotlarda ham ushbu masala muhim o'rin egallaydi. Jumladan, K. X. Abduraxmanov (2020) hamda S. S. G'ulomov (2019) tadqiqotlarida raqamli iqtisodiyot va inson kapitalini rivojlantirish sharoitida oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, ilmiy salohiyatni oshirish va boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish zarurligi ta'kidlanadi. Mazkur ilmiy qarashlar oliy ta'lim muassasalari reyting tizimlarini institutsional boshqaruv bilan integratsiyalash muhimligini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida oliy ta'lim tizimini kompleks o'rganishga qaratilgan bir qator ilmiy-tahliliy usullar qo'llanildi. Avvalo, qiyosiy tahlil (comparative analysis) usuli orqali yetakchi xalqaro reyting agentliklari (QS, THE) metodologiyasi hamda O'zbekiston milliy reyting tizimi indikatorlari o'zaro solishtirildi. Ushbu yondashuv global talablar va milliy rivojlanish imkoniyatlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik va farqlarni aniqlash imkonini berdi.

Ikkinchidan, oliy ta'lim muassasalarining faoliyat samaradorligini guruhlash maqsadida klasterlash usuli (clustering method) qo'llanildi. Mazkur yondashuv universitetlarni ilmiy salohiyati, ta'lim jarayoni sifati hamda xalqaro integratsiya darajasiga ko'ra tabaqalashtirish, shuningdek, har bir klaster uchun mos strategik rivojlanish yo'nalishlarini belgilash imkonini yaratadi. Klaster tahlili universitetlarning resurs ta'minoti va natijaviylik ko'rsatkichlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni vizual shaklda tahlil qilishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Uchinchidan, boshqaruv tizimidagi vertikal va gorizontal aloqalarni o'rganish maqsadida ierarxik modellashtirish (hierarchical modeling) usulidan foydalanildi. Mazkur metod vazirlik – rektorat – kafedra

darajalaridagi axborot almashinuvi va boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonining institutsional xususiyatlarini tahlil qilish imkonini berdi.

To'rtinchidan, benchmarking usuli orqali rivojlangan davlatlarning (AQSh, Buyuk Britaniya, Singapur) "World Class University" loyihalarini boshqarish tajribasi o'rganildi hamda ushbu tajribalarni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish imkoniyatlari baholandi.

Tadqiqotning axborot bazasini xalqaro reyting agentliklarining yillik hisobotlari, O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining normativ-huquqiy hujjatlari, rasmiy statistika ma'lumotlari hamda muallif tomonidan amalga oshirilgan hujjatlar tahlili (document analysis) natijalari tashkil etadi. Tahlil jarayonida tizimli yondashuv (systems approach) va institutsional nazariya tamoyillariga asoslanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xalqaro reyting tizimlari hamda milliy boshqaruv mexanizmlari o'rtasida indikatorlar darajasida muayyan konseptual farqlar mavjud. Mazkur farqlar universitetlar faoliyatini baholash mezonlari, ilmiy tadqiqotlar natijadorligi hamda institutsional boshqaruv yondashuvlarida o'z aksini topadi. Xususan, xalqaro reyting tizimlari ilmiy nashrlar, iqtiboslar indeksi, xalqaro hamkorlik va akademik obro' kabi ko'rsatkichlarga ustuvor ahamiyat bersa, milliy boshqaruv tizimida ko'proq ta'lim jarayonining tashkiliy ko'rsatkichlari va institutsional samaradorlik indikatorlari muhim o'rin egallaydi.

Quyidagi 1-jadvalda xalqaro reyting indikatorlari hamda milliy boshqaruv indikatorlari o'rtasidagi asosiy farqlar qiyosiy tahlil asosida keltirilgan.

1-jadval. Xalqaro reyting indikatorlari va milliy boshqaruv indikatorlarining qiyosiy tahlili

Tahlil mezonlari	Xalqaro reyting tizimlari (QS, THE)	Milliy boshqaruv amaliyoti (O'zbekiston)	Tafovut tahlili (Gap Analysis)
Asosiy e'tibor	Tadqiqot ta'siri (Research Impact) va akademik obro'	O'quv jarayoni samaradorligi va me'yoriy hujjatlar ijrosi	Natijaga yo'naltirilganlik – jarayonni tartibga solishga yo'naltirilgan yondashuv
Ilmiy faoliyat	Scopus/WoS bazalaridagi iqtiboslar, h-indeks	Ilmiy maqolalar soni, mahalliy jurnallar	Sifat ko'rsatkichlari – miqdor ko'rsatkichlariga yo'naltirilganlik
Xalqaro muhit	Xorijiy talabalar va professor-o'qituvchilar ulushi	Xalqaro hamkorlik shartnomalari soni	Institutsional integratsiya – hamkorlikning tashkiliy ko'rsatkichlari
Moliyaviy barqarorlik	Bir talabaga to'g'ri keladigan daromad, ilmiy grantlar	Budjet intizomi va shtatlar jadvali	Investitsion jozibadorlik – resurslardan foydalanishni nazorat qilish
Obro'-e'tibor	Ish beruvchilar va akademik hamjamiyat so'rovlari	Vazirlik monitoringi va baholash natijalari	Tashqi ekspert bahosi – ichki institutsional monitoring

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, xalqaro reyting tizimlari asosan "chiqish" (output) va "ta'sir" (impact) ko'rsatkichlariga ustuvor ahamiyat beradi, milliy boshqaruv tizimi esa ko'proq "kirish" (input) va "jarayon" (process) ko'rsatkichlarini nazorat qilishga yo'naltirilgan. Mazkur yondashuvlar o'rtasidagi farqlar universitetlar faoliyatini strategik boshqarishda turli ustuvor yo'nalishlarning shakllanishiga olib keladi. Bir tomondan, xalqaro reyting talablariga mos ravishda ilmiy tadqiqotlar sifati, nashrlar va iqtiboslar ko'rsatkichlarini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ikkinchi tomondan, milliy boshqaruv tizimi doirasida ta'lim jarayonining tashkiliy samaradorligi va me'yoriy talablarning bajarilishi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Shu bois universitetlar faoliyatida resurslarni muvozanatli taqsimlash va strategik ustuvorliklarni uyg'unlashtirish zarurati yuzaga keladi [3].

Mazkur tafovutlarni tizimli ravishda muvofiqlashtirish maqsadida oliy ta'lim samaradorligini baholashning integratsiyalashgan struktural modelini ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu model "Kirish–Jarayon–Chiqish" tamoyiliga asoslanib, ta'lim jarayoni resurslari, boshqaruv mexanizmlari va yakuniy natijalar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni kompleks tarzda tahlil qilish imkonini beradi. Quyidagi 2-jadvalda "Kirish–Jarayon–Chiqish" (Input–Process–Output) tamoyiliga asoslangan oliy ta'lim samaradorligining taklif etilayotgan struktural modeli keltirilgan.

2-jadval. Oliy ta'lim samaradorligining struktural modeli

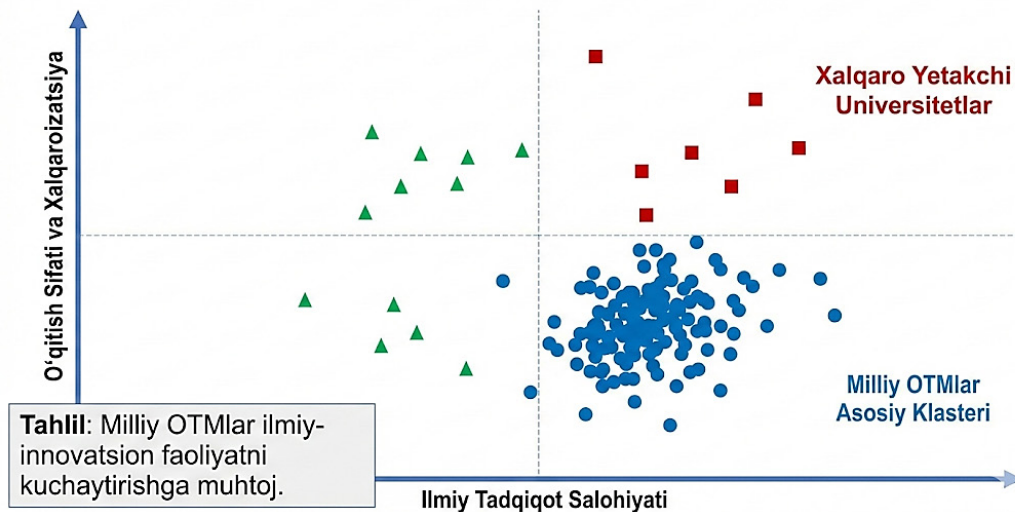
Bosqichlar	Komponentlar	O'Ichash indikatorlari (KPI)	Kutilayotgan natija
KIRISH (Resources)	Inson kapitali, moliyaviy resurslar, infratuzilma	Ilmiy darajaga ega professor-o'qituvchilar ulushi (%), budjetdan tashqari mablag'lar hajmi	Institutsional salohiyatni shakllantirish
JARAYON (Governance)	Akademik erkinlik, raqamlashtirish, sifat menejmenti tizimi	Qaror qabul qilish tezligi, talabalar qoniqish darajasi	Samarali va shaffof boshqaruv muhiti
CHIQISH (Performance)	Bitiruvchilar sifati, ilmiy mahsulotlar	Bitiruvchilar bandlik darajasi, ilmiy iqtiboslar soni, patentlar	Ijtimoiy-iqtisodiy qiymat yaratish
TA'SIR (Impact)	Jamiyat rivoji, global integratsiya	Universitet brend qiymati, innovatsion ekotizim rivojlanishi	Barqaror rivojlanish va xalqaro raqobatbardoshlik

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy boshqaruv tizimida "Jarayon" komponentiga nisbatan yuqori darajada e'tibor qaratilishi kuzatiladi, bu esa ayrim hollarda "Chiqish" ko'rsatkichlarining samaradorligiga ta'sir etuvchi omillardan biri sifatida namoyon bo'lishi mumkin. Shu bois oliy ta'lim muassasalari faoliyatini baholashda jarayon va natija ko'rsatkichlari o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Klaster tahlili natijalariga ko'ra, oliy ta'lim muassasalarini uchta asosiy guruhga ajratish mumkin: "Tadqiqot universitetlari", "Ta'limga ixtisoslashgan universitetlar" hamda "Hududiy (tarmoq) universitetlari". Mazkur tasnif universitetlarning ilmiy salohiyati, ta'lim jarayoni sifati va xalqaro integratsiya darajasiga qarab shakllantirilgan bo'lib, har bir klaster uchun reyting indikatorlarining ustuvorligi turlicha bo'lishi lozimligi aniqlangan.

Quyidagi klaster diagrammasi universitetlarning reyting komponentlari bo'yicha taqsimlanishini vizual tarzda ifodalaydi. Diagrammada gorizontal o'q bo'ylab "Ilmiy tadqiqot salohiyati", vertikal o'q bo'ylab esa "O'qitish sifati va xalqaro integratsiya darajasi" ko'rsatkichlari joylashtirilgan (1-rasm).

Universitetlar Reyting Komponentlari Bo'yicha Taqsimlanishi

1-rasm. Universitetlarning reyting komponentlari bo'yicha taqsimlanishi

Diagramma tahlili shuni ko'rsatadiki, milliy oliy ta'lim muassasalarining aksariyati "O'qitish sifati" ko'rsatkichi bo'yicha o'rtacha va nisbatan yuqori natijalarga ega. Biroq "Ilmiy tadqiqot salohiyati" ko'rsatkichi bo'yicha ayrim universitetlar hali rivojlanish imkoniyatlariga ega ekanligi kuzatiladi. Bu holat xalqaro reyting tizimlarida yuqori natijalarga erishish uchun ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatni yanada qo'llab-quvvatlovchi boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish muhimligini ko'rsatadi. Shuningdek, universitetlarda ilmiy nashrlar faolligini oshirish, xalqaro ilmiy hamkorlikni kengaytirish hamda innovatsion loyihalarni rivojlantirish reyting ko'rsatkichlarini yaxshilashga xizmat qilishi mumkin.

Institutsional samaradorlikni miqdoriy jihatdan baholash maqsadida taklif etilgan model ma'lumotlari asosida tegishli hisob-kitoblar amalga oshirildi. Olingan natijalar quyidagi 3-jadvalda keltirilgan.

3-jadval. Institutsional samaradorlik indikatori (model ma'lumotlari asosida)

Universitet tipi	Moliyaviy avtonomiya indeksi (0–1)	Akademik erkinlik indeksi (0–1)	Xalqaro reyting prognozi (ball)	Boshqaruv samaradorligi koeffitsienti
A tipi (milliy flagman universitetlar)	0.75	0.65	45.2	0.82
B tipi (hududiy tayanch universitetlar)	0.45	0.40	28.5	0.55
C tipi (ixtisoslashgan universitetlar)	0.30	0.25	15.0	0.42
Global benchmark	0.90	0.95	85.0	0.96

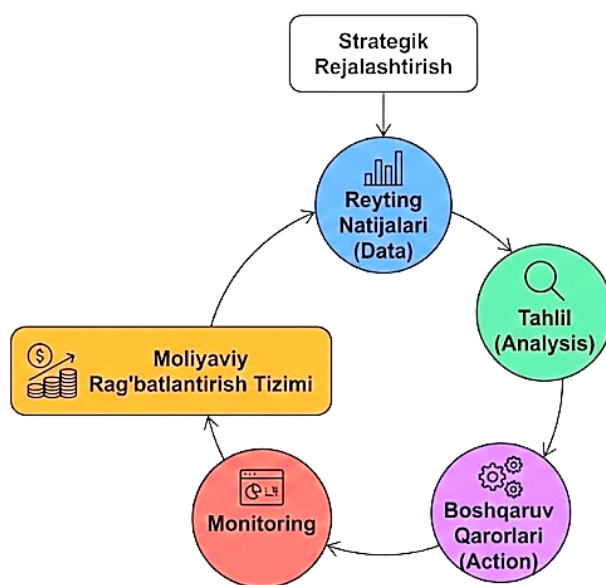
3-jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, moliyaviy avtonomiya hamda akademik erkinlik indeklari oshgani sari universitetlarning xalqaro reytingdagi prognoz ballari va boshqaruv samaradorligi koeffitsiyenti ham o'sish tendensiyasini namoyon etadi. Ushbu natijalar boshqaruv vakolatlarini yanada samarali taqsimlash, shuningdek, fakultet va kafedralar darajasida tashabbuskorlikni qo'llab-quvvatlash orqali boshqaruv jarayonining samaradorligini oshirish imkoniyatlari mavjudligini ko'rsatadi [1].

Oliy ta'lim boshqaruvining amaldagi ierarxik modelini tahlil qilish boshqaruv tizimidagi axborot almashinuvi va qaror qabul qilish jarayonining institutsional xususiyatlarini aniqlash imkonini beradi. Quyidagi ierarxik model diagrammasida amaldagi vertikal boshqaruv tizimi hamda undagi asosiy funksional bog'lanishlar tasvirlangan.

Ierarxik model tahlili shuni ko'rsatadiki, Vazirlik va oliy ta'lim muassasasi rektorati o'rtasidagi aloqalar asosan vertikal boshqaruv tamoyillari asosida shakllangan bo'lib, teskari aloqa (feedback) mexanizmlarini yanada takomillashtirish imkoniyatlari mavjud. Shu bilan birga, kafedralar va ilmiy laboratoriyalar – ilmiy mahsulotlar yaratiladigan muhim bo'g'inlar sifatida – strategik qarorlar qabul qilish jarayonida faolroq ishtirok etishi muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa innovatsion tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash va reyting indikatorlariga erishish jarayonida universitetlar faoliyatining natijadorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shu munosabat bilan reyting natijalari va boshqaruv qarorlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ifodalovchi integratsiyalashgan boshqaruv sxemasi ishlab chiqildi. Mazkur sxema reyting natijalarini faqat statistik ko'rsatkich sifatida qayd etish bilan cheklanmay, ularni strategik rejalashtirish jarayoniga tizimli ravishda integratsiya qilish mexanizmini aks ettiradi.

Taklif etilgan modelga ko'ra, reyting natijalari ma'lumotlar (Data) sifatida tahlil qilinib (Analysis), ular asosida aniq boshqaruv qarorlari (Action) ishlab chiqiladi va ushbu jarayon muntazam monitoring (Monitoring) orqali nazorat qilib boriladi. Eng muhim jihatlardan biri shundaki, ushbu boshqaruv sikliga moliyaviy rag'batlantirish mexanizmlarini integratsiya qilish zarur. Ya'ni, yuqori reyting ko'rsatkichlariga erishgan bo'linmalar va xodimlarni qo'shimcha resurslar hamda rag'batlantirish instrumentlari orqali qo'llab-quvvatlash universitetlarning strategik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi (2-rasm).

2-rasm. OTM reytingi va boshqaruv jarayonlarining integratsiyalashuv sxemasi

Tadqiqot natijalari xalqaro tajriba hamda milliy amaliyot o'rtasidagi ayrim institutsional tafovutlarni aniqlash imkonini berdi. Birinchidan, xalqaro tajribada reyting tizimlari ko'pincha universitetlarning reputatsion kapitalini oshirish hamda ilmiy natijadorlikni rag'batlantirish vositasi sifatida qo'llaniladi. Milliy boshqaruv amaliyotida esa reyting ko'rsatkichlari ko'pincha davlat boshqaruvi tizimi oldidagi hisobot jarayonlari bilan bog'liq tarzda qo'llanib kelmoqda. Bu holat ayrim ilmiy adabiyotlarda "Goodhart qonuni" deb ataladigan nazariy qarash bilan izohlanadi: ya'ni ko'rsatkichlar strategik maqsadga aylanganda, ularning obyektiv o'lchov sifatidagi funksiyasi qisman susayishi mumkin. Shuning uchun reyting indikatorlaridan foydalanishda ularni strategik rivojlanish vositasi sifatida qo'llash muhim hisoblanadi [5].

Ikkinchidan, boshqaruv tizimidagi markazlashuv darajasi universitetlarning institutsional moslashuvchanligiga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Xalqaro reytinglarda yuqori o'rinlarni egallagan universitetlar (masalan, MIT yoki Oksford universiteti) yuqori darajadagi institutsional avtonomiya bilan ajralib turadi. O'zbekistonda ham moliyaviy va akademik mustaqillikni kengaytirish bo'yicha bosqichma-bosqich islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq ayrim normativ jarayonlarda markaziy boshqaruv organlarining muvofiqlashtiruvchi roli saqlanib qolmoqda. Xususan, shtat jadvalarini shakllantirish, o'quv dasturlarini yangilash hamda ilmiy grantlarni taqsimlash jarayonlarida muvofiqlashtiruvchi boshqaruv mexanizmlari muhim o'rin tutadi. Mazkur jarayonlarni yanada optimallashtirish universitetlarning tezkor qaror qabul qilish imkoniyatlarini kengaytirishi mumkin.

Uchinchidan, xalqaro ilmiy nashrlar faolligining oshishi milliy ilmiy maktablar rivojiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ijobiy jihatdan qaraganda, xalqaro ilmiy ma'lumotlar bazalarida (Scopus, WoS) indekslangan maqolalar sonining ortishi ilmiy faoliyatning global maydonga integratsiyasini kuchaytirdi. Shu bilan birga, ilmiy tadqiqotlar sifatini barqaror ta'minlash, nashrlar tanlovi va ilmiy etikaga rioya qilish masalalari ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Sifatli ilmiy tadqiqotlarni amalga oshirish uchun zarur vaqt va resurslarni samarali boshqarish reyting indikatorlariga erishish jarayonining muhim omili hisoblanadi.

Shuningdek, muhokama qilinishi lozim bo'lgan yana bir muhim jihat – bu ixtisoslashuv masalasidir. Xalqaro reyting metodologiyalari ko'pincha kompleks universitetlar (comprehensive universities) uchun ishlab chiqilgan. O'zbekistondagi ko'plab ixtisoslashgan institutlar (masalan, qishloq xo'jaligi yoki tibbiyot yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalari) umumiy reyting metodologiyasida o'z ilmiy salohiyatini to'liq aks ettira olmasligi mumkin. Shu sababli milliy boshqaruv tizimida tabaqalashtirilgan reyting yondashuvini joriy etish hamda har bir oliy ta'lim muassasasining strategik missiyasidan kelib chiqib baholash mezonlarini ishlab chiqish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Boshqaruv samaradorligini oshirishda raqamlashtirish jarayonlari ham muhim o'rin tutadi. Hozirgi vaqtda ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish jarayonlarida inson omilining yuqori ulushi ayrim hollarda reyting natijalarining aniqligi va shaffofligiga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Integratsiyalashgan axborot tizimlarining (masalan, HEMIS va boshqa platformalar) to'liq quvvatda ishlashi hamda ularning xalqaro ma'lumotlar bazalari bilan sinxronlashtirilishi boshqaruv qarorlarini qabul qilishning aniqligi va tezkorligini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot va tahlillar asosida quyidagi ilmiy xulosalar hamda amaliy takliflar shakllantirildi:

1. Institutsional transformatsiya. Oliy ta'lim muassasalarining reyting tizimlaridagi natijalari ularning boshqaruv modeli bilan bevosita bog'liq. Shu bois markazlashgan nazorat modelidan natijadorlikka yo'naltirilgan avtonom boshqaruv modeliga bosqichma-bosqich o'tish muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur jarayon moliyaviy mustaqillikni kengaytirish va akademik erkinlikni huquqiy jihatdan mustahkamlash orqali amalga oshirilishi maqsadga muvofiqdir.

2. Sifat ustuvorligi. Reyting ko'rsatkichlariga erishishda miqdoriy ko'rsatkichlardan (maqolalar soni, talabalar soni) ko'ra sifat ko'rsatkichlariga (iqtiboslar indeksi, bitiruvchilarning bandlik darajasi va ish beruvchilarning baholari) ustuvor ahamiyat qaratish zarur. Davlat tomonidan moliyalashtirish mexanizmlarini aynan ushbu sifat ko'rsatkichlari bilan uyg'unlashtirish oliy ta'lim tizimi samaradorligini oshiradi.

3. Tabaqalashtirilgan yondashuv. Barcha oliy ta'lim muassasalarini yagona mezon asosida baholash har doim ham samarali natija bermaydi. Universitetlarni ularning missiyasi va faoliyat yo'nalishiga ko'ra klasterlarga ajratish hamda har bir klaster uchun mos KPI tizimini joriy etish boshqaruv samaradorligini oshiradi.

4. Ilmiy ekotizimni rivojlantirish. Tadqiqot natijalari ilmiy salohiyatni yanada mustahkamlash zarurligini ko'rsatadi. Shu maqsadda oliy ta'lim muassasalari huzurida ilmiy natijalarni tijoratlashtirish markazlari, spin-off kompaniyalar va texnoparklarni rivojlantirish, shuningdek, venchur moliyalashtirish mexanizmlarini joriy etish tavsiya etiladi.

5. Kadrlar siyosatini takomillashtirish. Xalqaro reytinglar talablariga mos keladigan professor-o'qituvchilar tarkibini shakllantirish uchun postdoctoral (Post-doc) tadqiqot tizimini kengaytirish hamda xorijiy olimlarni jalb qilish jarayonlaridagi tashkiliy tartiblarni yanada soddalashtirish muhim hisoblanadi.

6. Raqamli boshqaruvni rivojlantirish. Reyting ma'lumotlarini yig'ish va tahlil qilishning avtomatlashtirilgan milliy platformasini yaratish inson omilini kamaytirish va ma'lumotlarning ishonchligini oshirishga xizmat qiladi.

7. Strategik alyanslarni kengaytirish. Mahalliy oliy ta'lim muassasalarining yetakchi xorijiy universitetlar bilan konsorsiumlar tuzishi, qo'shma ta'lim dasturlari va ilmiy loyihalarni amalga oshirishi nafaqat reyting ko'rsatkichlarini yaxshilashga, balki zamonaviy boshqaruv tajribalarini transfer qilishga ham yordam beradi.

8. Teskari aloqa mexanizmlarini rivojlantirish. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonida talabalar, bitiruvchilar va ish beruvchilarning fikrini inobatga oluvchi doimiy monitoring tizimlarini (feedback loops) institutsional darajada joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Muallifning konseptual hissasi shundan iboratki, mazkur tadqiqotda reyting tizimlari izolyatsiya qilingan fenomen sifatida emas, balki milliy institutsional muhit hamda boshqaruv an'analari bilan o'zaro bog'liq kompleks tizim sifatida o'rganildi. Taklif etilgan "Kirish–Jarayon–Chiqish–Ta'sir" (Input–Process–Output–Impact) modeli O'zbekiston oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish strategiyalarini ishlab chiqishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2019–yil 8–oktyabr). "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030–yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF–5847–son Farmon. <https://lex.uz/docs/4545884>
2. Rauhvargers, A. (2013). Global University Rankings and Their Impact: Report II. European University Association. <https://www.eua.eu/publications/reports/global-university-rankings-and-their-impact-report-ii.html>
3. Salmi, J. (2009). The Challenge of Establishing World-Class Universities. Washington, DC: The World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/06255c79-659b-5e82-854c-31e45b474436>
4. Hazelkorn, E. (2015). Rankings and the Reshaping of Higher Education: The Battle for World-Class Excellence. London: Palgrave Macmillan. https://www.researchgate.net/publication/274379817_Rankings_and_the_Reshaping_of_Higher_Education_The_Battle_for_World-Class_Excellence
5. Marginson, S. (2014). University Rankings and Social Science. European Journal of Education, 49(1), 45–59.
6. Altbach, P. G. (2013). The International Imperative in Higher Education. Rotterdam: Sense Publishers.
7. Abduraxmanov, K. X. (2020). Mehnat iqtisodiyoti: Nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan.
8. Locke, W., et al. (2011). The Methodology of International University Rankings. Bristol: Higher Education Funding Council for England.
9. Sadlak, J., & Liu, N. C. (2007). The World-Class University and Ranking: Aiming beyond Status. Dordrecht: Springer.
10. Van Raan, A. F. J. (2005). Fatal Attraction: Conceptual and Methodological Problems in the Ranking of Universities. Scientometrics, 62(1), 133–143.
11. G'ulomov, S. S. (2019). Raqamli iqtisodiyot va uning oliy ta'limdagi istiqbollari. Toshkent: Iqtisodiyot.
12. Shin, J. C., & Toutkoushian, R. K. (2011). University Rankings: Theoretical Basis, Methodology and Impacts on Global Higher Education. Dordrecht: Springer.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
